

BANSKÁ BYSTRICA, 25.04.2025

Bonsaje

Bonsaje nie sú len rastliny v kvetináči. Sú to živé sochy, ktoré vznikajú rokmi starostlivej práce. Krásu prírody v jej najjemnejšej forme budú môcť obdivovať milovníci prírody, estetiky a japonskej kultúry na jedinečnej výstave Bonsaje v Tihányiovskom kaštieli Stredoslovenského múzea.

Stredoslovenské múzeum – kultúrna inštitúcia Banskobystrického samosprávneho kraja pripravila spolu s banskobystrickým Bonsaj klubom výstavu Bonsaje v Tihányiovskom kaštieli. Výstava od 29. apríla 2025 predstaví desiatky starostlivo tvarovaných miniatúrnych stromčekov domácich aj exotických druhov, ktoré sú výsledkom dlhoročnej práce členov klubu. Návštevníci budú mať možnosť obdivovať umenie trpezlivosti, precíznosti a hlbokého vzťahu k prírode, ktoré je s pestovaním bonsajov neodmysliteľne spojené.

Na začiatku bola miska

Preložené slovo bonsaj má význam *strom v miske*. Bonsaj je miniatúrny strom pestovaný v miske, ktorý je bonsajovými technikami tvarovaný tak, aby navodzoval ilúziu starého stromu. Počiatky pestovania bonsajov nie sú doložené. Prapôvod klasických vaničkovitých bonsajistických misiek siaha s veľkou pravdepodobnosťou až 4 tisíc rokov do minulosti. Podobajú sa totiž niektorým archeologickým artefaktom z tej doby, a to oltárnym ohniskám na spaľovanie obetí. Nie je však jasné, kedy boli prvýkrát využité ako pestovateľské nádoby.

„Umenie tvarovania bonsajov má svoj pôvod v starovekej Číne, kde sa prvé zmienky o stromoch pestovaných v miskách objavujú už pred začiatkom nášho letopočtu. Čínske bonsaje sú hlboko symbolické, často zachytávajú krajinné motívy a využívajú prvky ako mŕtve drevo či obnažené korene. Silno v nich cítiť zásah pestovateľa – jeho vôľu a víziu. V 6. storočí sa toto umenie dostalo do Japonska, kde prešlo významným vývojom. Japonci ho zjednodušili a prepracovali, pričom kládli dôraz na estetiku i pestovateľské techniky. Pozorovaním prírodných tvarov vo voľnej krajine vytvorili klasické štýly, ktoré dnes tvoria základ bonsajového umenia. Japonské bonsaje sa vyznačujú eleganciou a subtilnosťou – aj pri výrazných zásahoch pôsobia prirodzene a harmonicky,“ vysvetľuje Jaroslava Bobáková, kurátorka výstavy Stredoslovenského múzea.

Bonsaj ako tovar

V Európe sa prvé postupy pre pestovanie bonsajov objavujú na prelome 18. a 19. storočia, pravdepodobne to však nie je z dekoratívnych, ale rýdzo z praktických dôvodov. Pre podomových

obchodníkov bolo výhodné nosiť predávané stromy so sebou v nádobách. Skutočné bonsaje sa objavujú prvýkrát na výstave v Paríži na konci 19. storočia. Veľký rozmach pestovania bonsajov v Európe aj vo svete nastal po skončení druhej svetovej vojny, kedy si vojaci bojujúci na ďalekom východe priviezli veľké množstvo bonsajov ako vojnovú korisť. Bonsaje sa postupne rozširujú do celého sveta a s nimi aj postupy pre správne pestovanie. Do USA sa bonsaje dostali predovšetkým vďaka čínskej a japonskej emigrácii.

„V rámci výstavy Bonsaje sme pre návštevníkov pripravili aj prednášku spojenú s praktickými ukážkami tvarovania týchto rastlín. Prednášku odborne zastreší Vladimír Kriško a Štefan Mlích 3. mája o 14:30 h v Tihányiovskom kaštieli. Veríme, že aj takýmto spôsobom návštevníkom sprostredkujeme krásu prírody a filozofiu tohto starobylého umenia,“ uzatvára Dana Kurtíková, PR manažérka Stredoslovenského múzea.

Výstava Bonsaje potrvá v Stredoslovenskom múzeu do 11. mája 2025.

Mgr. Dana Kurtíková

PR manažér Stredoslovenského múzea

email: kurtikova@ssmuzeum.sk

mobil: +421 911 055 330

tel.: +421 484 125 897